

התור

התור, אשר במהותו הוא ההפך מכאוס, הוא מבנה חברתי אשר משרת את טובת הכלל. את חוקי התור, מעולם אף אחד לא התיישב לכתוב.

כאשר אדם מגיע למקום מסוים, אין זה נדרש ממנו לשוחח עם הנמצאים ולברר מה הוא התור, אלא רק כיצד הוא עובד או מנוהל במקום מסוים; לעתים בצורה ממוחשבת, ולעתים בצורה אנושית. למרות שחוקיו מעולם לא נכתבו, או הועברו בין אדם לאדם בצורה ישירה, אין זאת שאלה בכלל כיצד הוא מגן על משתתפיו. אכן, ניתן לשמוע אדם מגיע למקום ושואל את הנמצאים "איך עובד כאן התור?", אך שאלה זו לא מבטאת אי ידיעה של מה הוא תור, אלא רק את אי הביטחון שקיים בשואל לגבי אופן התנהלות או גרסת התור במקום מסוים.

כיצד אדם רוכש את ידיעותיו בנוגע לתור? ניתן להשוות זאת לאופן בו הוא רוכש שפה. הוא חי אותם. לתור יש שם – 'תור', אך זה לא הופך אותו לדבר שקיים בעולם, נטול הקשר, עצמאי ובלתי תלוי בקיום של בני האדם. מהות התור היא בני האדם – הוא בא לשרתם, ובדומה לשפה, בלעדיהם אין לו קיום. עובדה זו מעניקה לתור מאפיין מיוחד – הוא כאן בשביל לשרת את הכלל. מתוך עקרון זה חוקיו התעצבו ועודם מתעצבים. מבחינה מסוימת לתור אין צורה קבועה, ולמרות שרוב התורים יהיו בצורה טורית, אין לו מהות צורנית הכרחית; תור יכול לתארגן במגוון רחב של צורות. הוא יכול להמיר את צבע עורו בכל עת, ולהתעצב לצורכיהם של אינספור מקומות חדשים.

אז מה הוא התור? בשביל לייצר תור, מהותי שיהיה יותר מאדם אחד; מהותי שיתקיים סדר מסוים בין משתתפיו; נדרשת קיומה של הסכמה בין המשתתפים; נדרשת ערבות הדדית. פגיעה בכל אחד מעקרונות אלה, עלולה להביא להתפרקות התור. כאשר שני אנשים ומעלה עומדים מול אותו גורם (קופת סופר, סניף דואר, חנות בגדים, בר אלכוהול, וכו') התור הוא מה שישמור על זכויותיהם, תחת העיקרון שטובתו האישית של כל אחד עולה בקנה אחד עם טובתם האישית של השאר. "אשמור על זכויות השאר, והשאר ישמרו על זכויותי בתורם": עקרון זה הוא שמביא כל אדם להשתתף ולכבד את התור – "אעבוד בכיבוד זכויות השאר ואזכה בזכויות אלה מהשאר עת תורי".

ניתן לומר שהתור מגן על כל אחד ואחת מהמשתתפים ומהמשתתפות בו, אך למעשה תהיה זו אמירה סימבולית, זאת כי התור עצמו אינו קיים כשלעצמו, אלא, התור היא מוסכמה חברית בין משתתפיו. קיים עקרון כללי של תור בעולם, אך כל תור הוא כשלעצמו נוצר, מתעצב, נשמר ומתפרק בסיום תפקידו. התור הוא מוסכמה חברתית שעקרונותיה ידועים לכולם, וגם אם לא, העיקרון המהותי ביותר שלו, העובדה שנועד הוא לשמור על זכויות כל הבא במגע אתו, נרכשת כמובנת מאליה. כולם מרוויחים, ואין נפגעים – זה מה שיוצר את התור ושומר אותו קיים.

מה קורה כאשר עקרונות התור נשברים? מספיק אדם אחד בשביל לכופף את חוקי התור ולגרום לערעור קיומו. אדם אחד אשר אינו שומר על זכויות השאר, דרך קידום זכותו האישית וקידום מקומו בתור על חשבון העומדים לפניו, יחרוג מן העיקרון הבסיסי של התור. מאותו הרגע, וכחלק מהגנה עצמית של התור כנגד יצירת כאוס, אדם זה אינו נחשב עוד חלק מהתור. מכיוון שלא שמר על זכויות התור, אין התור מגן עליו מכאן ואילך. עקרון התור, ומפה יעילותו ומהות קיומו, כפי שהזכרתי לעיל, הוא טובת הכלל. אדם אשר פוגע בטובת הכלל, ונותן

עדיפות לטובתו האישית, אינו מותח את גבולות התור, אלא חורג מגבולותיו ולכן מאותו רגע, אינו שייך לתור יותר. מכאן, שזכויותיו, מרגע החריגה, אינן מגובות ומוגנות על ידי התור. למעשה, התור יכול להתעצב, להתפתח ולהתאים את עצמו לחלל זמן קונקרטיים רק כל עוד העיקרון הראשי נשמר – טובת הכלל. אדם אשר אינו שומר על זכויות השאר, למעשה פועל מחוץ לגבולות התור, ולכן יותר אינו שייך לתור. כדי להשתייך לתור, על אדם לפעול במסגרתו של התור. כל חריגה מהתור מוציאה אדם מן התור, ולכן ששום זכות לא ניתנת לו. התור נותן אך גם לוקח. ברגע שאדם אינו שייך לתור יותר, אין מקומו נשמר ומרגע זה ואילך ניתן לעקוף אדם זה מבלי לחרוג מגבולות התור ומבלי לפגוע בתור, כי אין האדם חלק מן התור. ניתן לא להתייחס לאדם זה ולתורו, ולמעשה ניתן אף לשקול לא לשמור את תורו האמיתי, על אף שמעשה זה עלול להתקבל בהתנגדות מצידו. אך כאשר הרוב נמצא בתור, לא תהיה זו בעיה, כי יתקיים מצב של רבים מול אחד. ורק כאשר יכיר בתור, יקבל מחדש את זכויותיו.

כך למעשה, מתנהל התור בשני מישורים: במישור האחד התור הוא סימבולי - כולם יודעים מה הוא תור, ואין בעיה לזהות כזה כשנתקלים באחד, או לנהל שיחה אודות תור באופן כללי, כפי שמילים אלו שלי עושות. במישור השני הוא קונקרטי - תורים שונים נוצרים ומתפרקים מדי יום באינספור מקומות בעולם. אין זה ספק שהתור הסימבולי קיים אודות לתור הקונקרטי, ולא הפוך מכך. את התור הסימבולי מאפיינים רק אותם מאפיינים אשר משותפים לכל התורים הקונקרטיים שהיו, שעודם ושיהיו. לכן, כל תור קונקרטי הוא בעל מיוחדות כזו או אחרת, אך עם זה, עקרונותיו הבסיסיים של התור, אשר נותנים לו את יעילותו ואת תפקידו בחיינו, משותפים הם לכלל התורים. את מאפיינים אלה, מניתי לעיל.

מה מיוחד בתור? התור הוא קשר לא כתוב בין קבוצת אנשים. מה שמייחד אותו, הוא שכל קבוצת אנשים מתייעדת לקבל את אותו השירות, ובאופן זה התור הוא מבנה חברתי פשוט. הוא פשוט מכיוון שמבחינה אסתטית התור הוא פשוט מחסנית. הראשון שמגיע הוא הראשון לצאת; והאחרון להגיע הוא האחרון לצאת. צורה זו, שנשמרת לאורך כל זמן קיומו של התור, היא פשוטה ואינטואיטיבית עבור המשתתפים. חוקיו נסמכים על כך שטובת הכלל משרתת את כלל באי המחסנית. זה כל שאדם צריך לדעת כדי לקיים ולשמור על התור. ניתן אפילו לסבור שרבים ממשתתפי התור (ילדים קטנים לדוגמה) אינם יודעים כלל על כך שמהות התור היא לשמור על טובת כלל, זאת כי מעולם לא נאמר להם כך מפורשות, וטרם השכילו להסיק זאת. אל תוך תרבות התור אדם פשוט צועד, תחת המחשבה שאנשים היו לפניו במקום מסוים ולכן זכותם לקבל את השירות המבוקש קודם.

אם כן, דיבור על מהות התור כטובת הכלל לוקח בחשבון את מבנה התור לא רק כתור, אלא כמבנה חברתי. בדומה לתיאור התור כמבנה שקיים בשני מישורים, מישור סימבולי ומישור קונקרטי, ניתן לתאר את התור כפועל בשני מישורים נוספים. במישור אחד נמקם את התור הסימבולי, ובמישור שני נמקם כל מבנה שפועל על פי ולמען טובת הכלל. באופן דומה ליחס בין המישור הסימבולי של התור למישור הקונקרטי שלו – בו התור במישור הסימבולי מאגד תחתיו את כל המאפיינים הדומים של התורים השונים המתקיימים במישור הקונקרטי – כך, קיים יחס בין כל המבנים החברתיים השונים, אשר בדומה לתור מתקיימים אך ורק בזכות העבודה שתורמים לטובת הכלל, ופועלים במישור קונקרטי, לבין הקיום שלהם במישור סימבולי תחת השם "מבנים התורמים לטובת הכלל".

ניתן למנות הרבה מבנים אשר פועלים במישור הקונקרטי יתבסס על טובת הכלל, ובכל

זאת, המייחד את התור הוא שהוא נוצר באופן טבעי. זאת, כך טענתי קודם, אודות לפשטותו ונוחיותו האסתטית. על מנת להתהוות לכדי מבנה יעיל, על המבנה לטוות סביב עקרון טובת הכלל עקרונות נוספים שישרתו את עקרון זה. במבנה התור, כפי שהזכרתי, קיים עקרון נוסף אחד והוא עקרון המחסנית - ראשון נכנס ראשון יוצא. מלבד מצבי עניינים יומיומיים שמניבים את הצורך בתור, קיימים מצבי עניינים נוספים שבנויים משני בני אדם ומעלה, ושנכון להיום לא הצליחו להניב באופן טבעי מבנה חברתי המשרת את טובת הכלל. ניתן למנות מספר סיבות לתופעה זו, כגון – מורכבות הקשר, מניעים שונים במשתתפים וכו'. כאן בדיוק נכנס לתמונה אתר התור.

אתר התור שואף להכיל בתוכו מניפסטים שונים שיעזרו לבני אדם לעטוף מצבי עניינים יומיומיים בעקרונות שמשרתים את טובת הכלל - בדומה לתור. לאחר שיהפוך אתר זה לרשמי בחייהם של רבים מאזרחי ישראל, יחלקו האנשים עקרונות משותפים שיעזרו להם לבנות מצע משותף לתקשורת ולהתנהגות הדדית. כל מניפסט יסוב סביב מצב עניינים מסוים ויכלול עקרונות אשר משרתים את טובת הכלל בלבד. המניפסטים יורכבו מהצעות שישלחו, ויעמדו למבחן "טובת הכלל" - אם עולים בקנה אחד או לא עם טובת הכלל.